
En etisk rettesnor

AKTUELT I FORENINGEN

MARIT HERMANSEN

marit.hermansen@legeforeningen.no

President

Legeforeningens etiske regler er bærere av en lang tradisjon som har røtter helt fra foreningens start. Reglene har vært trygge rettesnorer for leger i alle disse årene.

Nå går vi inn i en tid preget av tradisjon og høytid. Vi viderefører skikker, mat, og sanger fra generasjon til generasjon, fra jul til jul. Men vi liker også nye tradisjoner, eller kanskje vi snarere trenger nye tradisjoner. Tidene endrer seg, familiene endrer seg; vi flytter kanskje feiringen til hytta, bremser antall gaver – eller feirer i en utvidet storfamilie.

Slik er det også med Legeforeningens etiske regler. De er bærere av en lang tradisjon som har røtter helt fra Legeforeningens start. I 1891, fem år etter Legeforeningen ble stiftet, ble yrkesetiske regler vedtatt. Formålet var å sikre en høy yrkesetisk standard, kanskje også å holde andre ikke fullt så medisinske utøvere utenfor. De etiske reglene slik vi kjenner dem i dag, ble vedtatt i 1961. Da ble også Rådet for legeetikk opprettet. Behovet for egne etiske regler for leger og et slikt selvjustisorgan, ble begrunnet i en frykt for en mindre homogen medlemsmasse siden mange ble utdannet utenfor Norge. Daværende generalsekretær Odd Bjercke, fryktet økt konkurranse om pasientene og dermed en større belastning på det kollegiale samholdet og på den enkelte leges økonomiske integritet. Generalsekretæren var en framsynt mann.

Reglene har vært trygge rettesnorer for leger i alle disse årene, med skiftende politiske vinder, skiftende reformer og samfunnstrender. Reglene er revidert regelmessig, sist i 2015. Men rammeverket ligger der, med ankerpunktet langt der bak.

Det er fint å søke dem opp til et gjensyn på Legeforeningens nettside. Hovedkapitlene er delt i fire: I. Alminnelige bestemmelser II. Regler for legers forhold til kolleger og medarbeidere III. Markedsføring og annen informasjon om legetjenester IV. Regler for legers utstedelse av attester og andre legeerklæringer. De alminnelige bestemmelsene har med seg tanker fra den hippokratiske ed og kjernen i legevirksomheten; nemlig forholdet mellom lege og pasient.

Rådet for legeetikk, som velges av landsstyret for fire år av gangen, er satt til å forvalte de etiske reglene som leger forventes å etterleve. Sentralstyret og Rådet møtes regelmessig for å løfte den etiske diskusjonen. Hvem som helst kan bringe saker inn for rådet. To store gjennomganger (1985 og 2004) har vist at arbeidet til Rådet for legeetikk har vært nokså uendret over tid. Rådet bruker mest tid på klagesaker men arbeider også med prinsipielle legeetiske spørsmål. I vår tid har nok rådet mer utadrettet virksomhet og er en tydelig deltaker i samfunnsdebatten.

Noen av dere som leser dette, har kanskje vakt på julaften for første gang. Det blir for de fleste heldigvis ikke en tradisjon. Men alle vi som har jobbet i jula, vet at det er noe høytidelig ved det også. En lege skal verne menneskets helse. Legen skal helbrede, lindre og trøste. Legen skal hjelpe syke til å gjenvinne sin helse og friske til å bevare den. Det er fine ord å ta med seg inn i høytiden. Riktig god jul ønskes dere alle.

Publisert: 9. desember 2019. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.